

Wyrok z dnia 8 kwietnia 1998 r.

I PKN 30/98

Brak podstaw do nieuwzględnienia żądania przywrócenia do pracy (art. 45 § 2 KP) pracowników brygady remontowej, w sytuacji gdy obiektywnie istnieje możliwość ich zatrudnienia oraz potrzeba dalszego ich działania w interesie pracodawcy w jego placówkach handlowych i usługowych, wymagających systematycznego wykonywania prac remontowych i konserwatorskich.

Przewodniczący SSN: Andrzej Kijowski, Sędziowie SN: Adam Józefowicz (sprawozdawca), Zbigniew Myszk.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 1998 r. sprawy z powództwa Andrzeja S. Grzegorza K., Sławomira P. i Antoniego F. przeciwko Powszechnej Spółdzielni Spożywców „S.” w W.Ś. o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne i przywrócenie do pracy, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach-Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku z dnia 11 września 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 11 czerwca 1997 r.[...] Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Wodzisławiu Śląskim przywrócił powodów: Andrzeja S., Grzegorza K., Sławomira P. i Antoniego F. do pracy w pozwanej „S.” Powszechnej Spółdzielni Spożywców w W.Ś. na dotychczasowych warunkach pracy i płacy. Sąd Rejonowy ustalił, że powodowie są długoletnimi pracownikami pozwanej Spółdzielni, stanowiącymi brygadę remontową, wykonującą prace remontowe i konserwatorskie w placówkach Spółdzielni. W dniu 20 grudnia 1996 r. wymienieni pracownicy otrzymali pismo o rozwiązaniu umowy o pracę za wypowiedzeniem z zachowaniem 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia, który upłynął 31 marca 1997 r. W połowie grudnia prezes Spółdzielni poinformował

ich o konieczności zwolnień w Spółdzielni, proponując im utworzenie własnej firmy z możliwością otrzymywania zleceń w okresie roku i sprzedaży wyposażenia po preferencyjnych cenach oraz wynajem pomieszczeń. Powodowie nie przyjęli propozycji prowadzenia działalności bez własnego kapitału i zobowiązujących zapewnień. W dniu 19 grudnia 1996 r. pozwana zwróciła się do organizacji związkowych o wyrażenie opinii w przedmiocie rozwiązania umów o pracę z powodami ze względu na redukcję zatrudnienia. W tym samym dniu pozwana otrzymała pismo z adnotacją Przewodniczącego NSZZ „Solidarność” S., iż nie wyraża zgody na rozwiązanie umowy o pracę z powodami. W stosunku do Sławomira P. Związek Zawodowy Pracowników „S.” PSS w W.Ś. nie wyraził zgody na rozwiązanie umowy o pracę. Podstawą takiej decyzji NSZZ „Solidarność” była uchwała Komisji Zakładowej PSS „S.” z dnia 12 grudnia 1996 r., w której upoważniono przewodniczącego związku do podjęcia decyzji w sprawie zwolnień pracowników. Mimo braku zgody związku wręczono powodom 20 grudnia 1996 r. pisma o rozwiązaniu umowy o pracę z powodu zmniejszenia zatrudnienia z przyczyn ekonomicznych. Sąd Rejonowy uznał, że pracodawca z naruszeniem art. 38 KP nie zachował obligatoryjnego trybu zwrócenia się do ogólnokrajowej organizacji związkowej o zajęcie stanowiska. Pozwana Spółdzielnia uznając wadliwość wypowiedzenia, wniosła o zasądzenie na rzecz powodów odszkodowania według art. 45 KP, gdyż przywrócenie powodów do pracy jest niemożliwe. Sąd ustalił, iż pozwana posiada około 30 placówek handlowych oraz inne obiekty, np. bar, piekarnię i masarnię oraz wykonuje modernizację hali targowej. Potrzeby remontowe Spółdzielni są duże i do większości prac zatrudnia firmy zewnętrzne. Przy takiej ilości placówek handlowych stale wykonywane są prace konserwatorskie i awaryjne. Dlatego istnieją możliwości dalszego zatrudnienia powodów, długoletnich fachowców. Ze sprawozdania z działalności Spółdzielni za 1996 r. wynika, iż w 1997 r. przeznaczono 11 placówek do bieżącej konserwacji i modernizacji hali targowej oraz przegląd instalacji w obiektach własnych i zabudowę zaworów przy grzejnikach. Zdaniem Sądu Rejonowego wykonywanie tych prac przez firmy obce podraża wykonanie remontów. Wszyscy powodowie mają na utrzymaniu rodziny i przebywają na zasiłkach dla bezrobotnych. Tego aspektu nie miała na uwadze pozwana. Powodowie długoletni pracownicy nienagannie wykonywali swoje obowiązki. Dlatego Sąd Rejonowy na zasadzie art. 45 KP przywrócił powodów do pracy.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach-Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku wyrokiem z dnia 11 września 1997 r. [...] uchylił zaskar-

żony wyrok w części dotyczącej powoda Grzegorza K. i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a w pozostałej części oddalił apelację pozwanej Spółdzielni.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Wojewódzki stwierdził, że nietrafny jest zarzut naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 38 i art. 45 § 2 KP oraz sprzeczności ustaleń z treścią zebranego materiału w sprawie w stosunku do powodów Andrzeja S., Sławomira P. i Antoniego F. Wypowiedzenie powodom dotknięte jest wadą, ponieważ pozwana nie zachowała trybu przewidzianego w art. 38 KP. Statut NSZZ „Solidarność” przewiduje, że komisja zakładowa, wydziałowa lub międzywydziałowa może zlecić załatwianie spraw określonych w § 26 ust. 2 pkt 3 lit. b statutu przewodniczącemu lub komisjom kół. Dotyczy to podejmowania uchwał w przedmiocie zatrudnienia, awansowania, premiowania i nagradzania pracowników oraz rozwiązywania umów o pracę w zakresie, w jakim przewidują to przepisy prawa pracy. Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” działająca w pozwanej Spółdzielni podjęła uchwałę w dniu 12 grudnia 1996 r. upoważniającą przewodniczącego do zajęcia stanowiska w sprawie zwolnień pracowników, nadto nie wyraziła zgody na rozwiązanie umów z pracownikami transportu, magazynów i grupy remontowej. Przewodniczący związku zawodowego wniósł swoje zastrzeżenia, nie wyrażając zgody na rozwiązanie umów o pracę z powodami. Zdaniem Sądu Wojewódzkiego Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że w stosunku do powodów ma zastosowanie art. 45 KP i przywrócenie ich do pracy, gdyż istnieją możliwości dalszego zatrudnienia powodów wobec konieczności przeprowadzenia wielu prac modernizacyjnych i konserwacyjnych w oparciu o własne środki techniczne.

W stosunku do powoda Grzegorza K. apelacja musiała odnieść skutek, gdyż powód nie jest członkiem żadnego związku zawodowego i brak jest dowodu, aby zwrócił się do jakiegokolwiek organizacji związkowej o ochronę przed wypowiedzeniem mu umowy o pracę. Sąd Rejonowy nie zbadał, czy powód zwrócił się o ochronę do związku zawodowego. Dlatego przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy ustali w oparciu o art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. Nr 55, poz. 234 ze zm.), czy i kiedy powód Grzegorz K. zwrócił się do zakładowej organizacji związkowej o ochronę swoich praw przed dokonaniem mu wypowiedzenia umowy o pracę oraz czy i kiedy organizacja związkowa udzieliła mu takiej ochrony.

Od powyższego wyroku Sądu Wojewódzkiego pełnomocnik pozwanej Spółdzielni wniósł kasację, w której zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 38 i art. 45 § 2 KP. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części oddalającej apelację poprzez jej uwzględnienie i zmianę w ten sposób, że na rzecz powodów Andrzeja S., Sławomira P. i Antoniego F. zostanie zasądzone odszkodowanie zamiast przywrócenia do pracy, ewentualnie o uchylenie tego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest bezpodstawna. Strona pozwana oparła ją wyłącznie na zarzucie naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 38 KP i art. 45 § 2 KP. Jednakże z treści uzasadnienia kasacji wynika, że pozwana Spółdzielnia kwestionuje ustalenia Sądu pierwszej instancji, zaaprobowane jako prawidłowe przez Sąd drugiej instancji, który podzielił także argumentację Sądu pierwszej instancji, że wypowiedzenie powodom umowy o pracę, z wyjątkiem Grzegorza K., było wadliwe. Sądy obu instancji uznały, że pozwana naruszyła tryb konsultacji ze związkami zawodowymi oraz dokonała wypowiedzenia powodom umów o pracę, pomimo istniejącej możliwości dalszego ich zatrudnienia na dotychczasowych warunkach, opierając swoje stanowisko na konkretnych ustaleniach faktycznych. Skarżący nie zarzucił Sądowi drugiej instancji naruszenia przepisów postępowania. Sąd Najwyższy rozpoznając sprawę zgodnie z art. 393¹¹ KPC w granicach kasacji nie ma zatem podstaw do kontroli kasacyjnej ustaleń, które zostały dokonane w sposób prawidłowy i wolny od uchybień procesowych. W związku z tym twierdzenia zawarte w uzasadnieniu kasacji, podważające ustalenia faktyczne, nie mogą być przedmiotem kontroli kasacyjnej. Z tego też względu zarzut naruszenia prawa materialnego podlega ocenie na tle stanu faktycznego, przyjętego za podstawę zaskarżonego wyroku. Z ustaleń tych wynika, że wypowiedzenie powodom umowy o pracę, z wyjątkiem Grzegorza K. nastąpiło z naruszeniem art. 38 KP. W ocenie Sądu Najwyższego zakładowa organizacja związkowa prawidłowo wyraziła swoją negatywną opinię o projektowanych zwolnieniach pracowników grupy remontowej. Podpisanie pisma przez przewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”, było oparte na zgodnej ze statutem uchwale tej organizacji związkowej, upoważniającej go do zajęcia stanowiska w sprawie zwolnienia pracowników. Komisja Zakładowa nie wyraziła także zgody na

rozwiązanie umów o pracę między innymi z pracownikami grupy remontowej. Nie było zatem podstaw do zaniechania stosowania przez pracodawcę trybu postępowania, przewidzianego w art. 38 § 3 KP. Skoro przewodniczący Komisji Zakładowej był upoważniony do zgłoszenia zastrzeżeń w imieniu zakładowej organizacji związkowej, to powołanie się skarżącego na pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 27 lutego 1975 r., I PRN 37/75 (OSNCP 1976 z. 9, poz. 118) jest nietrafne i nieuzasadnione.

W ustalonym stanie faktycznym sprawy nie jest także zasadny zarzut naruszenia art. 45 § 2 KP. Skoro Sąd drugiej instancji uznał, że przywrócenie powodów do pracy (z wyłączeniem Grzegorza K., co do którego przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji) jest zasadne, to skarżący nie może skutecznie podważać ustaleń Sądu w tym przedmiocie, gdy nie zarzuca uchybień procesowych, które mogłyby mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Z ustaleń wynika, że istnieje obiektywnie możliwość zatrudnienia (dotychczas bezrobotnych) pracowników przez pozwaną Spółdzielnię i potrzeba dalszego działania brygady remontowej w licznych jednostkach organizacyjnych pozwanej. W tej sytuacji Sąd Najwyższy podziela pogląd Sądów obu instancji, że brak jest podstaw do uznania niecelowości lub niemożliwości uwzględnienia żądania przywrócenia powodów do pracy na poprzednich warunkach.

Mając to na uwadze Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że kasacja nie ma usprawiedliwionych podstaw i dlatego na zasadzie art. 393¹² KPC orzekł, jak w sentencji.

=====